

Ljubljana, 13.11.2023

Spoštovane državne svetnice in svetniki, dragi gostje!

Danes je pomemben dan, saj je Državni svet omogočil posvet med različnimi deležniki, predstavniki gospodarstva, ministrstev in odločevalcev, na izjemno pomembno temo, to je sprejemanje Nacionalnega energetskega podnebne načrta. Naj se v uvodu v svojem imenu in imenu preko 100 članov CER Partnerstva za trajnostno gospodarstvo zahvalim gospodu Marku Lotriču, predsedniku Državnega sveta, ki je odprto sprejel pobudo za tako srečanje in direktno, transparentno izmenjavo mnenj in stališč. Zahvala gre tudi predstavnikom Ministrstva za okolje, podnebje in energijo ter predstavnikom konzorcija oz. avtorjem novega NEPNa. NEPN bo začrtal pot razvoja Slovenije v naslednjih letih, v kritičnem desetletju zelenega prehoda, ko se vzpostavlja nov gospodarski ekosistem in ko se spodbuja nov način mišljenja, vodenja in delovanja.

NEPN bo opredelil, kako ambiciozna želi biti Slovenija na poti zelene preobrazbe, kako uspešno se bomo odzvali na podnebne in okoljske izzive, ter še pomembneje, kako bomo izkoristili vse priložnosti, ki jih zeleni prehod prinaša. Evropska unija se je zavezala k zelenemu prehodu, k uvajanju sprememb, ki bodo omogočile trajnostno, nizkoogljično gospodarstvo in družbo. Na ta način bomo mi Evropejci gradili novo konkurenčnost, ki bo temeljila na spoštovanju do narave, bolj racionalnem koriščenju naravnih virov in večji kakovosti naših življenj in življenj zanamcev.

Zeleni prehod podpira tudi vedno več potrošnikov, še posebej predstavnikov mlajših generacij. Podpirajo ga tudi gospodarski velikani in prvaki zelena prehoda, ki svoje primere dobrih praks kaskadno valijo na svoje dobaviteljske verige. Prav tako so svojo vlogo pri zelenem prehodu z obema rokama zagrabili v finančni panogi. Slovenija pri izpolnjevanju zavez do ohranjanja okolja in boljše kakovosti bivanja zaostaja za cilji. To dejstvo nas pomembno opozarja, da moramo biti v prihodnosti veliko bolj ambiciozni, tudi, da nadoknadimo zaostanke. Predvsem pa se moramo bolj držati danih besed in sprejetih dogovorov ter izboljšati sodelovanje.

NEPN med ključne cilje uvršča zmanjšanje toplogrednih emisij za tretjino do leta 2030, preostali dve tretjini zavez do podnebne nevtralnosti pa odmika, odlaša na čas od leta 2030 oz. 2050. Ti cilji bi zagotovo lahko bili bolj ambiciozni. V Evropi imamo številne primere dobrih praks zelenega prehoda, kamor sodijo velika mesta, prestolnice in določena podjetja, med katerimi so nekateri že čisto blizu podnebne nevtralnosti, drugi želijo rezultat doseči že do leta 2040. V Evropski Uniji je vedno bolj glasna diskusija, da bi morali podnebne cilje narediti še bolj ambiciozne - doseči zmanjšanje emisij za 90 odstotkov do leta 2040. Nenazadnje nas na nujno po zmanjševanju emisij opozarjajo poplave, požari, suše in druge katastrofe povezane s podnebnimi spremembami.

V CER si želimo, da bi bili načini doseganja zastavljenih ambicij in ciljev NEPN bolj jasno opredeljeni, posamezni koraki in mejniki pa bolj kvantificirani. gospodarstvo pričakuje, da bi bil zeleni prehod bolj jasno definiran. Želimo bolje razumeti kakšne spremembe se nam obetajo, komu kaj, da bi lažje načrtovali dolgoročne investicije in strategije. Za nas sta stabilnost in jasnost poslovnega okolja izjemnega pomena. Ker verjamemo, da zeleni prehod poleg odgovorov na različna podnebna in okoljska tveganja prinaša tudi številne priložnosti, si želimo, da bi NEPN te priložnosti jasno izpostavil. Dejstvo je, da bodo za uspešen zeleni prehod potrebne velike investicije. Po oceni urada za makroekonomske analize in razvoj, bodo te investicije presegle 28 mrd EUR v letih 2021-2030. Fiskalni svet je ob tem opozoril na vrzel v potrebnih investicijah - višini več kot polovice potrebnih investicij. Prav zato bo potrebno še močnejše sodelovanje med odločevalci in gospodarstvom, da bi to investicijsko vrzel uspešno zapolnili in dosegli zastavljene cilje.

V CER verjamemo, da je modernizacija gospodarstva v smeri podnebne nevtralnosti neizogibna. Zelena preobrazba ni le nujna za preživetje, ampak tudi za zmanjšanje različnih tveganj, s katerimi se podjetja soočajo. Spremembe v poslovnih modelih, storitvah in produktih so ključne, saj postajajo "zeleni" zahteve vedno bolj stalnica in norma. Ker so v CER združena podjetja, ki sama bistveno prispevajo k ciljem zelenega prehoda, ki vodijo zeleni prehod z zgledom, predlagam, da v nadaljevanju prisluhnemo k njihovim predlogom za nadgradnjo in izboljšave v NEPN. Vse s ciljem, da nam bo skupaj uspelo odgovoriti na enega največjih izzivov sodobnega človeštva.

Ana Struna Bregar
Izvršna direktorica
CER Partnerstvo za trajnostno gospodarstvo